

LENEN VAN DE HOFSTEDE SINT-MAARTENSDIJK, 1365-1703

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 51 (1996), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Van het leenhof van Sint-Maartensdijk op het eiland Tholen zijn weliswaar verspreide beleningen bekend maar de eigen registratie ging geheel verloren. Het eerst horen wij van het bestaan van een dergelijk register, gecombineerd met Zuilen, in de eerste helft van de vijftiende eeuw.¹ In 1550 trad zekere Gillis van Borre op als griffier van dit leenhof,² hij was tevens rentmeester. Bewaard bleven wel verkeerd ingeschreven akten in een register van Frank van Borsele (overl. 1470) en een leenregister van Buren. Ook werd een leen in later tijd gerekend tot de lenen van Zuilen, waarvan de registers in het Rijksarchief te Utrecht aanwezig zijn. Deze bewerking moest daarom fragmentarisch blijven.

Noten:

1. Hier nr. 6A
2. Hier nr. 8.

BORSELE

1. Een zestiende van de tienden in Borsele bewesten Vijfzode, afkomstig van heer Filips van Borsele, heer van Kortgene, neef van de leenheer Frank van Borsele.

5-9-1436: Jan van Herzeele, neef van de leenheer, bij dode van heer Daniel van Herzeele, zijn vader, die hield voor diens vrouw, LRK 93, fol. 47v nr. 8.

2. Een zestiende van de tienden in Borsele bewesten Vijfzode, afkomstig van heer Filips van Borsele, heer van Kortgene, neef van de leenheer Frank van Borsele.

5-9-1436: Willem van Herzeele, neef van de leenheer, bij dode van heer Daniel van Herzeele, zijn vader, die hield voor diens vrouw, LRK 93, fol. 47v-48 nr. 9.

10-3-1462: Jan en Bossaert van Herzeele, broers, neven van de leenheer, bij dode van Willem, hun broer, LRK 93, fol. 100 nr. 162.

3. Een zestiende van de tienden in Borsele bewesten Vijfzode, afkomstig van heer Filips van Borsele, heer van Kortgene, neef van de leenheer Frank van Borsele.

16-4-1441: Jan van Boekhout voor Johanna van Vianen van Beverweerd, nicht van de leenheer, bij dode van Filips van Borsele, heer van Kortgene, met 20-6- zijn lijftocht op de helft, LRK 93, fol. 56 nr. 29-30.

4. Een zestiende van de tienden, zijnde 15 gemet tienden, in Borsele bewesten Vijfzode, (1458: genaamd de tiende van Oyen), afkomstig van heer Filips van Borsele, heer van Kortgene, neef van de leenheer Frank van Borsele.

8-8-1446: Willem Ruigrok bij overdracht door Jan Ruigrok, zijn vader, LRK 93, fol. 61v-62 nr. 54.

28-3-1458: Margaretha Ruigrok bij overdracht door Willem, haar broer, voor haar huwelijk met Pieter van Schengen Rasenz., neef van de leenheer, LRK 93, fol. 90-91 nr. 138 en 140.

HELSDINGEN

5. 4 morgen land in Helsdingen (1545: bij de stad Vianen) in (1545: de polder; 1644: Laag Bloemendaal, boven en beneden (1545: de heer van Brederode, neef van de leenheer Maximiliaan van Egmond; 1644: oost en west: de heer van Vianen en Gerard Hermansz.), (1644: noord en zuid: de Monicksteeg).

21-5-1542: Kerkmeesters van Vianen dragen over aan Katharina, dochter van Gozewijn van Wezel, R.A. Arnhem, Huis Doornenburg, inv. nr. 304.

20-11-1542: Jan de Grebber voor Gerard van Spaarnwoude bij opdracht uit eigen aan het leenhof van St. Maartensdijk in ruil voor nr. 9, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 399.

28-2-1604: Rudolf van Arkel voor Kunigonde van Wees voor Maria van Spaarnwoude, haar dochter, bij dode van Gerard, haar vader, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 399-400.

17-12-1644: Jan van de Vecht, rentmeester, voor Maria van Amstel van Mijnden bij dode van Maria van Spaarnwoude, haar moeder, na kaveling, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 400, Doornenburg, inv. nr. 304.

8-6-1648: Jan van de Vecht voor Maria van Amstel van Mijnden met ledige hand, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 400v.

26-9-1666: Maria van Amstel van Mijnden met ledige hand en mag beschikken, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 400v-401v.

12-11-1667: Johan van de Vecht voor Kunigonde van Amstel, douairière van Schoonderbeek, bij dode van Maria, haar zuster, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 401v-402.

18-5-1669: Cornelis Bosman Antonsz., burger van Vianen, bij overdracht door Jan de Cruyf te Overlangbroek voor Kunigonde van Amstel, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 402v.

27-3-1675: Hubert Bosman bij dode van Cornelis, zijn vader, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 402v-403.

21-10-1703: Hubert Bosman met ledige hand, R.A. Arnhem, Rentmeester Buren, nr. 148, fol. 403.

HOOGWOUD

6. 30 morgen land in Hoogwoud bij de Wijsen met huizen daarop, noord: Evert van Weiwer en Hein Rolle, zuid: Nikolaas Pietersz. en Dirk Pietersz., te verheergewaden met een sperwer of een smeerle.

14-9-1365: Wouter Wissensz., neef van de leenheer Floris van Borsele, heer van St. Maartensdijk, bij opdracht en hij zal eventueel houden van heer Frank van Borsele, broer van de leenheer, Nassaus Domein, II, inv. nr. 841.

Het leen nr. 6 verminderd tot 6A.

6A. 18 morgen met huis daarop, oost: Pieter Harinc, west: de Wijsen.

10-7-1437: Wouter Willemsz. bij dode van Willem Woutersz., zijn vader, met lijftocht van zijn vrouw op f 28,- beiers en 11 morgen met het huis zullen komen op Willem Woutersz., zijn oudste zoon, en 7 morgen op Dirk Woutersz., zijn jongste zoon, LRK.93, fol. 50v-51.
N.B. De akte is doorgehaald, omdat die is overgebracht naar het leenboek van Zuilen en St. Maartensdijk, waar zij thuishoort.

Het leen 6A gesplitst in 6B en 6C.

6B. 11 morgen en 5 morgen, jaarlijks 12 pond waardig, (14..: zijnde 4 pond 16 s., omdat de 12 pond vrij geld zijn, waarin het pond 8 stuiver waard is).

...-1472: Wouter Willemsz. te Haarlem vermeld, LRK 283, fol. 198v.

...-14..: Wouter Willemsz. te Haarlem vermeld, RR. 3536 gebonden achter 1103.

6C. 7 morgen in Hoogwoud, noord: Willem Woutersz., broer van de leenman.

12-9-1454: Dirk Woutersz. bij dode van Wouter Willemsz., zijn vader, met lijftocht van Brecht, zijn vrouw, op f 7,- beiers, GA. Haarlem, Stad, inv. Enschede nr. 2151.

21-10-1466: Wouter Dirksz. niet te verzuimen bij dode van Dirk Woutersz., zijn vader, Haarlem, Stad, nr. 2157.

Het leen 6C waarschijnlijk gesplitst in 6D en 6E.

6D. 4 morgen, jaarlijks 4 pond waardig, (14..: 32 s., omdat vrij geld is).

...-1472: Willem Gerardsz. van Poelenburg vermeld, LRK 283, fol. 198v.

...-14..: Willem Gerardsz. van Poelenburg vermeld, RR. 3536 gebonden achter 1103.

6E. 3 morgen in Hoogwoud, (1627: zijnde het oostelijke deel van een huis) en 5½ morgen aan de Langereis, zuid: de Hoogzaat, noord: Adriana Jacob Allards zelf (!), zuid: Nikolaas Jacobsz. (1559: Nikolaas Gerardsz.), noord: Jan Jansz. (1559: Dirk Pietersz.).

14-4-1529: Cornelis Willemsz. bij dode Willem Pietersz., zijn vader, Zuilen, 199, fol. 7.

21-6-1559: Valk Meeusz., schout van Hoogwoud, bij overdracht door Jan Pietersz. van Hoogwoud, thans wonend in het land van 'Holst', Zuilen, 201, fol. 72v-73.

7-4-1606: Jacob Ailardsz. te Hoogwoud voor Allard, zijn zoon, zoals 28-2-1606 gekocht van jonge Cornelis Michielsz., Zuilen, 202, fol. 73v-74.

31-8-1627: Cornelis Jansz. Everts, schepen van Hoogwoud, bij overdracht door Arris Bonifaasz. voor Allard Jacobsz., diens broer (!), na koop ook van het eigen, Zuilen, 203, fol. 46.

24-3-1647: Jan Cornelis Evertsz. te Hoogwoud bij dode van Cornelis Jansz. Everts, zijn vader, Zuilen, 203, fol. 103v.

24-5-1660: Maarten Cornelis Evertsz. bij dode van Jan Cornelisz., zijn broer, Zuilen, 203, fol. 153v-154.

KOUDEKERKE

7. 3 gemet land, genaamd Maurijn steenhuis land, in de parochie Koudekerke ten noorden van de kerk, oost: des graven weg, noord: Jan Pieter Scrijversz.

27-4-1420: Bartholomeus van Biggekerke zoals Hendrik Mandé, die hield van heer Frank van Borsele, Zuilen, 198, fol. 70v.

NIEUWE NIEDORP

8. Een stuk land in Nieuwe Niedorp, genaamd Slijkbosch, (1559: groot 11 geersen), zuid: Hendrik van Heemskerk; een hofstede met 4 morgen land in Oude Niedorp, (1472: 3 morgen, jaarlijks 12 pond waardig).

2-1-1459: Gerard van Berkenrode bij overdracht door Gerard Willem Timansz., die 4-11-1458 meer verkocht, vermeld 1472, Opstraeten van der Moeien, 3, blz. 887-889, LRK. 283, fol. 152v.

26-8-1498: Gerard van Berkenrode bij dode van Gerard, zijn vader, Opstraeten, 3, blz. 889-890.

17-7-1534: Hendrik van Berkenrode bij dode van Gerard, zijn vader, Opstraeten, 3, blz. 890-891.

10-5-1550: Dirk van Berkenrode bij dode van Hendrik, zijn vader, die stierf augustus 1549, Opstraeten, 3, blz. 891.

21-7-1559: Verhef door Cornelis van Berkenrode voor Hendrik van Berkenrode Dirksz., zijn neef, Opstraeten, 3, blz. 892-893.

3-6-1621: Dirk van Berkenrode bij dode van Hendrik, zijn vader, Opstraeten, 3, blz. 893.

28-1-1644: Arnout van der Hooch voor Gudela van Berkenrode bij dode van Dirk, haar broer, Opstraeten, 3, blz. 893-894.

14-3-1649: Hendrik van Alkemade van Berkenrode, Grote Lindt enz., bij dode van Gudela van Haarlem van Berkenrode, zijn moeder, Opstraeten, 3, blz. 893.

9. Een stuk land in Niedorp, genaamd Veckebenne (!).

20-11-1545: Willem, heer van Schagen, krijgt op verzoek van Gerard van Spaarnwoude ten eigen in ruil voor nr. 5, Buren, nr. 148, fol. 399.

OUDENHOORN

10. 1½ gemet tienden in Oudendoorn op de Nieuwenoord in het Langeland, noordoost: de meet van de lombarden, zuidoost: Pieter Arnout Lemsz., zuidwest: Arnout Jacobsz., noordwest: weduwe Adriaan Nikolaasz.

29-2-1436: Dirk Jansz. bij verzuim na verkoop en de dood van Hadde Arnoutsz. voor 12 pieters, LRK 93, fol. 19 nr. 70.

11. 26 gemet land in Oudendoorn en Ruigedijk in een hoek, genaamd Nieuwenoord, met een huis daarop.

29-11-1365: Arnout Heinez. van Drenkwaard, eventueel te komen op de kinderen van Elisabeth, zijn zuster, beleend door Floris van Borsele, heer van St. Maartensdijk, LRK 93, fol. 29 nr. 23.

5-4-1392: Hendrik, Jacob en Jan, zoons van Arnout Heinez., gezamenderhand zoals hun vader hield van Floris van Borsele, oom van Floris van Borsele, heer van St. Maartensdijk, en daarna van heer Frank van Borsele, zijn vader, LRK 93, fol. 29 nr. 24.

Het leen 11 gesplitst in 11A, 11B en 11C.

11A. 5 gemet 60 roeden in Oudendoorn op Ruigedijk.

31-5-1437: Daniel van Matenese, neef van de leenheer Frank van Borsele, bij overdracht door Jan Arnoutsz., LRK 93, fol. 29v-30 nr. 25.

11B. 2½ gemet 30 roeden in Oudendoorn op Ruigedijk.

17-6-1437: Jan Jacob jonge Jacobsz. bij overdracht door Hendrik Pieter Arnoutsz., LRK 93, fol. 30 nr. 26 en fol. 29 nr. 22.

11C. Een vijfde van 26 gemet in Oudendoorn.

29-1-1438: Bartholomeus Nikolaasz. bij overdracht door Arnout Jacobsz. zoals roerend van St. Maartensdijk, LRK 93, fol. 31v-32 nr. 31.